

5. 11. 2014

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Výkon rodičovské odpovědnosti po rozvodu manželství svěřením do střídavé péče

V posledních letech jsme zaznamenali zvýšený zájem o tzv. střídavou péči o děti, a to jak z řad laické veřejnosti, médií, tak z řad odborné veřejnosti. Pohled na tuto problematiku poskytuje i Ústavní soud České republiky, který ve svých nálezech potvrdil rozvíjející se trend střídavé péče. Účelem tohoto článku je tedy podat objektivní informace o střídavé péči o děti, především s ohledem na judikaturu Ústavního soudu.

Možné způsoby výkonu rodičovské odpovědnosti po rozvodu manželství

Zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník (dále jen „OZ“) ve své podstatě přebírá tři základní způsoby výkonu rodičovské odpovědnosti po rozvodu manželství ze zákona o rodině.[1] Jsou to (i) svěřením dítěte do péče jednoho z rodičů, (ii) svěřením do střídavé péče a (iii) svěřením do společné péče. Tyto tři druhy výkonu rodičovské odpovědnosti jsou využívány v poměrně velkém nepoměru ve prospěch svěřením dítěte do péče jednoho z rodičů (statistika uvádí, že až 90% dětí je svěřeno do výchovy matky).

Ovšem judikatura, především judikatura Ústavního soudu ČR, s ohledem na Úmluvu o právech dítěte[2] (dále jen „Úmluva“), se začíná čím dál tím více přiklánět ke svěřením dětí do střídavé péče v případě, kdy jeden z rodičů takovýto model výchovy požaduje. Tato péče je samozřejmě využívána s ohledem ke všem okolnostem a především v případě, kdy je vhodná jak pro rodiče, tak pro děti.

Svěřování dětí do střídavé péče - zákonná úprava a úprava v mezinárodních smlouvách

Způsob výkonu rodičovské odpovědnosti je upraven v § 906 a násl. OZ. Zde jsou ovšem pouze vyjmenovány způsoby péče o děti a není zde nikterak stanoveno, který z nich má přednost. Jediným vodítkem může být formulace „při rozhodování o svěřením do péče soud rozhoduje tak, aby rozhodnutí **odpovídalo zájmu dítěte**“ a „soud při rozhodování o svěřením dítěte do péče **dbá rovněž na právo dítěte na péči obou rodičů a udržování pravidelného osobního styku s nimi...**“. Právě poslední zmíněná formulace je zcela zásadní pro účely svěřování dětí do střídavé péče, jelikož oba rodiče mají právo na stejný podíl péče o děti.

V neposlední řadě je zcela nutné v rozhodovací praxi soudů zohlednit především Úmluvu. Hlavními články Úmluvy jsou čl. 3 odst. 1: „*Zájem dítěte musí být předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí*“ a čl. 18 odst. 1: „*Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, vynaloží veškeré úsilí k tomu, aby byla uznána zásada, že oba rodiče mají společnou odpovědnost za výchovu a vývoj*

dítěte.“

Svěřování dětí do střídavé péče - judikatura Ústavního soudu ČR

Během tohoto roku vydal Ústavní soud několik nálezů, ve kterých se institutem střídavé péče zabýval. Splnil tak svoji roli, kdy vyložil znění nového občanského zákoníku, resp. dřívějšího zákona o rodině, s přihlédnutím k mezinárodním smlouvám a ústavnímu pořádku ČR.

Za zcela zásadní lze považovat náleží I. ÚS 2482/13 ze dne 26. 5. 2014, ve kterém Ústavní soud vyjádřil svůj názor, že při svěření dítěte do péče *„je nutné vycházet z premisy, že zájmem dítěte je, aby bylo především v péči obou rodičů...“*[3] a dále, že **„svěření dítěte do střídavé péče by mělo být pravidlem, zatímco jiné řešení je výjimkou, která vyžaduje prokázání, proč je v zájmu dítěte jiné řešení.“**[4] Střídavá péče je však i dle názoru Ústavního soudu podmíněna tím, že jsou oba rodiče způsobilí dítě vychovávat, oba mají o výchovu dítěte zájem a oba rodiče dbali kromě řádné péče o výchovu dítěte po stránce citové, rozumové a mravní. Tento názor reflektuje vývoj společnosti, kde výchova dětí již zcela určitě není pouze v rukou matky a otcové se čím dál tím více aktivně zapojují do výchovy svých dětí.

Za další relevantní názor lze vzít náleží ÚS sp. zn. I. ÚS 3216/13 ze dne 25. 9. 2014, ve kterém Ústavní soud zopakoval již několikrát vyjádřený názor, že **„absence komunikace mezi rodiči nemůže být důvodem omezení práv jednoho z rodičů tím, že dítě je svěřeno do péče pouze jednoho z nich“** a dále je nutné přihlídnout k tomu, *„zda jednostranná neochota jednoho z rodičů nezletilých nepředstavuje spíše nesouhlas se střídavou výchovou, který však sám o sobě nemůže být důvodem pro vyloučení výchovy“*[5]. Opět je zde nutné zdůraznit názor, že pokud oba rodiče jeví zájem o dítě a jsou splněny podmínky řádné výchovy od obou z nich, je nutné jiné rozhodnutí, než svěření dětí do střídavé péče, řádně odůvodnit.

Jako poslední stěžejní rozhodnutí lze uvést náleží Ústavního soudu ČR sp. zn. I. ÚS 1506/13 ze dne 30. 5. 2014. V tomto náleží se ÚS mimo jiné vyjádřil k výsledku nezletilých před soudem a k zohlednění jejich názoru na výchovu. Jak již bylo řečeno, při výkonu rodičovské odpovědnosti po rozvodu manželství musí být vždy na prvním místě ochrana zájmů nezletilého. Jak plyne z Úmluvy,[6] *„státy zabezpečují dítěti, které je schopno formulovat své vlastní názory, právo tyto názory svobodně vyjadřovat ve všech záležitostech, které se jej dotýkají, přičemž se názorům dítěte musí věnovat patřičná pozornost odpovídající jeho věku a úrovni.“* Ústavní soud vyjádřil jako nevhodný výsledek dětí předškolního věku (v tomto případě byl věk dítěte šest let). U nezletilých staršího věku by měl mít nezletilý vždy možnost vyjádřit svůj názor ohledně své výchovy, protože jeho samotného se bude z největší části týkat.

Závěr

Je zcela zřejmé, že v poslední době je čím dál tím častěji vyhověno žádosti rodičů, kteří usilují o střídavou péči, resp. o prodloužení doby, kdy se mohou s nezletilými stýkat. Tento trend je jednoznačně v souladu s vývojem rodičovské péče v naší společnosti, kde se v podstatě oba rodiče podílejí na výchově dětí stejnou měrou, a zároveň je v souladu s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva.

Ke střídavé péči však nelze přistupovat ve všech případech, kdy o takovýto model rodič žádá. Je rolí soudu, aby v každém jednotlivém případě zhodnotil veškeré relevantní okolnosti, jako jsou zájmy a přání dítěte, vzdálenost bydlišť rodičů, schopnost obou rodičů postarat se o dítě, atp. Ovšem již nemůže být rodičům nikterak na škodu nesouhlas jednoho z rodičů, který nemá pro takový názor objektivní odůvodnění.

Mgr. Lukáš Serbus,
advokátní koncipient

[KŠD LEGAL advokátní kancelář s.r.o.](#)

CITY TOWER
Hvězdova 1716/2b
140 00 Praha 4

Tel.: +420 221 412 611
Fax: +420 222 254 030
e-mail: ksd.law@ksd.cz

-
- [1] Viz dříve zákon č. [94/1963](#) Sb., o rodině, ve znění účinném do 31. 12. 2013.
[2] Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. [104/1991](#) Sb.
[3] Viz náleží ÚS ČR sp. zn. III. ÚS 1206/09 ze dne 23. 2. 2010.
[4] Viz náleží I. ÚS 2482/13 ze dne 26. 5. 2014.
[5] Viz náleží ÚS ČR sp. zn. I. ÚS 266/10 ze dne 18. 8. 2010 nebo rozsudek ESLP ve věci Zaunegger proti Německu ze dne 3. prosince 2009 č. 22028/04.
[6] Viz Úmluva o právech dítěte, § 12 odst. 1.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - náleží Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)